

BØRNENE DER IKKE VIL I SKOLE

Metoderapport for projektet om
skolevægring blandt sjællandske børn

KIRSTIN EGEKVIST

Graverredaktør
Gravercentret

RIKKE BONDESEN

Journalist
Næstved Redaktionen
Sjællandske Nyheder

STRUKTUR MED MENING

Tips til fremskaffelse og præsentation af skoledata.

I denne metoderapport kan du hente inspiration til, hvordan du kan finde og visualisere skoledata.

Og du kan læse om, hvordan en ganske strukturskeptisk journalist undervejs i et langstrakt undersøgende projekt blev omvendt og så, at struktur og stram metodestyling faktisk gjorde hendes arbejde nemmere, frem for at være den klods om benet, hun troede, det ville være.

**PROJEKT: SKOLEVÆGRING
HOS SJÆLLANDSKE BØRN**

**JOURNALIST:RIKKE
BONDESEN**

**MEDIE: SJÆLLANDSKE
PRINTAVIS OG SN.DK**

**PUBLICERET: 11/3, 12/3,
13/3, 14/3 & 15/3 2024**

Tipsene i metoderapporten er affødt af arbejdet med projektet Skolevægning på Sjælland, som er lavet af journalist Rikke Bondesen og som Sjællandske Nyheder med stor succes publicerede i marts 2024. Serien blev noget af det mest læste og noget af det, som affødte flest reaktioner fra brugere i samme periode, fortæller chefredaktør Louise Pettersson.

Researchen til projektet strakte sig over et halvt år og blev gennemført sideløbende med produktionen til de daglige nyheder. Du kan derfor også finde inspiration til, hvordan du tilrettelægger dit projekt, så du kan gå til og fra sideløbende med, at du leverer dag-til-dag-historier.

Det er journalist og skolemedarbejder Rikke Bondesen på Sjællandskes Næstved-redaktion, som har lavet projektet med vejledning fra graverredaktør ved Gravercentret Kirstin Egekvist.

Rikke Bondesen tegnede gennem fem længere artikler et billede af, at et stigende antal skolebørn i Næstved har langvarigt skolefravær. Dette blev krydret med data fra resten af Sjælland og fortalt gennem en række stærke case-historier på print, online og via sociale medier. Artikelserien fik de konsekvenser, at Næstved Kommune indførte en handleplan for børnene med skolevægning og undervisningsminister Mattias Tesfaye (S) tog fat i Rikke Bondesen og tilbød et interview. Rikke Bondesens data for resten af Sjælland blev brugt af hendes kollegaer på de øvrige sjællandske redaktioner, som baggrund for deres lokale casehistorier om børn med skolevægning.

TIPS FRA PROJEKTET

TIP 1: STRUKTUR, STRUKTUR, STRUKTUR

Lidt ligesom beligheden siges at være altafgørende på ejendomsmarkedet, så er struktur helt essentielt, når det gælder undersøgende journalistik.

Har man styr på, hvor man lægger alle de dokumenter, man graver frem under hele processen, er man allerede halvvejs i mål. For bunkerne kan hurtigt udvikle sig på skrivebordet og noterne hurtigt forsvinde, når en blok papir fyldes op eller en tredje tages i brug, fordi den første blev glemt på kontoret, da interviewet kaldte.

Gravercentret er struktur-nazister og det erfarede journalist Rikke Bondesen, da centret satte graverredaktør Kirstin Egekvist, som rådgiver på hendes projekt om skolevægring.

4 Næstved

Næstved: Flere end 100.000 børn i Danmark havde et højt skolefravær sidste skoleår. De var fraværende i en måned eller mere. Nogle har ikke været i skole i flere år.

Daniella har ikke være i skole i fire år

Det var ikke undervisning, siger Maria Britz. Daniella kom efterhånden mindre og mindre i skole, har hendes mor. Når hun var der fik hun lov til at sidde uden i lektionerne, der blev lukket ind et lokale, hvor der ikke kom andre ind.

Stignende problem
Daniella er ikke den eneste, som slet ikke kommer i skole. I Næstved Kommune, hvor hun bor, har mindst 10 elever der ikke været i skole siden sommerferien. 23 har været fraværende i halvdelen af tiden. Det viser en aktindsigt, Sjællandske Nyheder har fået fra Næstved Kommune.

Alle skoler i Danmark indberetter hvert år elevernes fravær til Undervisningsministeriet. Men i de oplysninger der læses, ser man ikke på, hvor meget fravær der er blevet, som er lavt mere end 10 procent af et skoleår, har det betyder, at der ikke eksternt er samlet bilde af, hvor mange elever der ikke kommer til skole. Flere aktindsigter søger dog på, at længeværende skolefravær er et stigende problem.

Den dagligdag i skolen er en masse gange udfordret og svært. Der er ikke eksternt er samlet bilde af, hvor mange elever der ikke kommer til skole. Flere aktindsigter søger dog på, at længeværende skolefravær er et stigende problem.

Fonden Drive
Drive er en non-for-profit fond oprettet i 2021, der arbejder for at forbedre betingelserne for læring og udvikling til børn med særlige behov.

Fonden Drive har et videocenter, der rådgiver om blandt andet skolevægring og driver en dagbehandlingsafdeling i Hilland.

Legge familiens sikkerhed
Legge familiens sikkerhed har hjulpet Drive med økonomisk støtte.

Drive indtægter er baseret på betaling til kommuner for pladser på dagbehandlingsafdeling og skolevægrings-tilbud.

Drive søger løbende anden ekstern finansiering til drift af videocenteret, hvor hovedindsatser er et dele af vide om børn i særlige skolepopulationer.

Daniella Britz er hjemme med sine to sønner, oplysningsskoleleder Perle og Skolebus. Foto: Rikke Bondesen

Industrielle undervisningsfor-
høder.
Derfor begynder forældre
at undersøge, om Daniella
kanne få det bedste i en spe-
cialklasse, der kan tage
hennes til hendes behov
at være en mindre klasse, tæt
på voksne.

Ved en PPV - pedagogisk
psykologisk vurdering, som
Sjællandske Nyheder har set
med psykiatriske diagnoser,
men at interviewet og skole-
vægring også betyder, at til
hendes skole.

– Jeg arbejder som lærer
i børnevuggestaden i man-
gedag, som kan skabe
forståelse og tryk i
hverdagen.

Næstved Kommune har
tilbudt forskellige specialis-
tation som forældre har taget
hjerteblandt.

– I en klasse på det helt
gode. Efter pladsen havde vi
med at være hende i skole
om morgenen, hvis hun ikke
ville. Det betød, at hun ikke
kom ind i en forældrebe-
rønde, siger Maria Britz.

Daniella ville gerne op
i lærerne, hun ville bare ikke
ville. Det fungerede tilgode
maven kun, når det var på
værelset. For eksempel var
Daniella på et kursus i skole-
med fire til seks elever til en
klasse, var, at se felle,

forældre siger, at barnet
har endt i maven, så ender
det end, så de ikke kommer
i skole. Og en søn væk per
det svarer, at komme til-
bage. Hvis du ikke kommer
i skole i en måned, så bliver
det endnu værre, og det skal
have hjælp til at komme ind
i fællesskabet igen, vedlæner
Anne Vestergaard.

Hvis ikke nogen siger for
at finde ud af, hvad det er,
der er svært for børnene, så
må man stå hen i skolen.
Daniella skulle egentlig gå i
8. klasse, men hun har ikke
fået med undervisning siden
4.-5. klasse, siger Maria Britz.
Flere underviser i skole,
at elever med høj skolefravær
har børn i dag nemmere
at være hjemme. De får ikke
Anne Vestergaard ikke af kude
sig, fordi det er fællesskab
online.

Og på 11-årige Daniella Britz
er meget online. Her har hun
fundet venner.

– En, der er 13 og en der
er 16, der er i 5. og 6. Vi
spiller spil om aftenen. Jeg
vilk gerne tale med dem om
dagen, men de er ikke on-
line. Den aften kommer
jeg nogle gange på et sæt,
siger Daniella.

Næstved 5

Andel grundskoleelever med mere end 10 percents fravær

Og fraværet i folkeskolen
kan også få betydning i læn-
dning og viden, siger, til
Undervisningsministeriet
være, at elever med høj fravær
i folkeskolen har sværere ved
komme i gang med en un-
dervisning.

Maria Britz mener, at Dan-
dellars skolefravær og kom-
me acceptere.

Selvom Sjællandske Ny-
heder har fået adgang til fra
familien, til at kommunen kan
drøfte deres sag, vil Kathrine
Ernst Sørensen ikke tale om
enkligheder med mindre skole-
ledelse og Skole i Næstved
Kommune Kathrine Ernst
Sørensen, hvorfor det har
sagt så lang tid at finde
skolefravær til Daniella som
skolefravær og kom-
me acceptere.

Selvom Sjællandske Ny-
heder har fået adgang til fra
familien, til at kommunen kan
drøfte deres sag, vil Kathrine
Ernst Sørensen ikke tale om
enkligheder med mindre skole-
ledelse og Skole i Næstved
Kommune Kathrine Ernst
Sørensen, hvorfor det har
sagt så lang tid at finde
skolefravær til Daniella som
skolefravær og kom-
me acceptere.

Selvom Sjællandske Ny-
heder har fået adgang til fra
familien, til at kommunen kan
drøfte deres sag, vil Kathrine
Ernst Sørensen ikke tale om
enkligheder med mindre skole-
ledelse og Skole i Næstved
Kommune Kathrine Ernst
Sørensen, hvorfor det har
sagt så lang tid at finde
skolefravær til Daniella som
skolefravær og kom-
me acceptere.

Anne Vestergaard har arbejdet med børn med skolevægring i mange år. Foto: Rikke Bondesen

Den første artikel i serien om skolevægring. Sjællandske Nyheder

Et mappesystem, hvor alle dokumenter og filer fra researchen skulle sorteres og placeres, blev lagt ned over Rikke Bondesens graverprojekt. Der blev også lavet en online log-bog, som skulle udfyldes, hver gang der blev arbejdet med projektet.

Selv om Rikke Bondesen efter eget udsagn først oplevede det som en meget tung og omstændig måde at arbejde på, så endte hun med at holde af mapestrukturen og log-bogen.

Fordi projektet løb over et halvt år og blev lavet sideløbende med den daglige journalistik, var strukturen virkelig nyttig, når hun skulle holde fast i historien og huske, hvor hun var nået til. På samme måde, hjalp mapperne og loggen hende hurtigt tilbage på sporet, når hun i en længere periode havde været væk fra graverprojektet.

Til inspiration indeholdt mapestrukturen fra Gravercentret følgende mapper:

- Hvad handler sagen om
- Noter fra vores møder
- To-do-liste
- Kildeliste
- Interviews
- Aktindsigter
- Tal og statistikker
- Gamle artikler
- Vores artikler

TIP 2: OPTAG OG TRANSSKRIBER DINE INTERVIEWS

I et graverprojekt er det essentielt at sørge for at få optaget sine interviews. Både for senere at kunne dokumentere, hvad der er blevet sagt, men også for at kunne gå tilbage og lytte til, hvordan kilden præcist formulerede det, så du kan få så nøjagtig en beskrivelse som muligt.

I Skolevægringsprojektet gik der et halvt år fra Rikke Bondesen lavede sit første interview med en erfaringskilde, til hun skrev de færdige artikler. Her gjorde hun god brug af sine optagede og transskriberede interviews, til at finde de stærkeste citater fra erfaringskilderne.

Reglerne

Hvis du gerne vil have en opfriskning på reglerne omkring optagelse af interviews – for eksempel hvorvidt du som journalist er forpligtet til at informere om det, når du optager, så kan du læse alt om det hos Journalistforbundet [her](#).

Optageværktøjer

I forhold til værktøjer/apps, du kan bruge til at optage med, så vil Gravercentret ikke anbefale én bestemt, men blot nævne at der findes indbyggede optagefunktioner i de fleste iPhones og Android telefoner. Derudover findes blandt andre disse apps: TapeACall, Rev Call Recorder, Cube Call Recorder, du kan afprøve.

Når et interview er optaget, er det en stor fordel for dig, straks når du kommer hjem at få navngivet lydfilen efter en bestemt logik, så du ved, hvilket interview det er og hvornår, det er optaget. Du kan eventuelt bruge følgende logik til navngivningen: IW_dato_kildenavn.mp3, sådan at for eksempel et interview lavet den 2. februar 2024 med Anne Andersen bliver kaldt:

IW_020224_AnneAndersen.mp3.

Det kan virke overflødigt at nævne det, men nu er det også vigtigt, at du med det samme gemmer filen på rette sted i din mappestruktur, så du hurtigt kan finde den igen, når du får brug for det.

Transskribering

Næste skridt er transskribering af interviewet. Et arbejde, der for de fleste, formentlig får sveden til at springe og den lille blodåre ved tindingen til at pumpe hurtigere. For vi har vel alle siddet og transskriberet manuelt før i tiden. Heldigvis findes der i dag en buffet af AI-værktøjer, som hurtigt – og nogenlunde effektivt – kan hjælpe med at løse den opgave. Noget, der sparer virkelig meget tid, som journalist Rikke Bondesen også erfarede under skolevægringsprojektet.

Sjællandske Nyheder bruger chatbotten Chatty til transskriberinger. Af andre muligheder kan Gravercentret nævne transskriber.dk og Goodtape.io.

Sidstnævnte skriver tidskoder for udsagnene på optagelserne i sin transskribering og det kan være en stor hjælp, hvis der er fejl i transskriberingen. Lynhurtigt kan man spole frem til det sted på båndet, hvor problemet er, og få skrevet det rigtigt ud.

TIP 3: SÅDAN FINDER DU DATA FOR SKOLEFRAVÆR

Hvor mange skolebørn bliver væk fra undervisningen mere end halvdelen af den tid, de burde være i skole? Det spørgsmål lyder ikke umiddelbart til at være svært at svare på. Sådan tænkte også journalist Rikke Bondesen, da hun gik i gang med at undersøge området. Men der skulle ikke mange opkald til Næstved Kommune til, før det stod klart, at virkeligheden var en ganske anden. Rikke Bondesens vej mod at få tal-dokumentation for sin historie skulle derfor vise sig at blive snørklet og fuld af bump.

Aktindsigt

Da projektet begyndte, var det journalist Rikke Bondesens ambition at grave præcis data for, hvor mange børn i Næstved Kommune, der var væk fra skolen i 50 % af et skoleår, frem.

Hun havde tidligere søgt aktindsigt i disse tal, men fået vage afvisninger fra kommunen.

Med hjælp fra Gravercentrets eksperter, Oluf Jørgensen og Niels Mulvad, blev en mere præcist formuleret anmodning om aktindsigt skruet sammen og sendt afsted.

Kommunen udleverede herefter, hvad de havde, men det viste sig, at Næstved Kommune ikke opgjorde så langvarigt skolefravær systematisk statistisk. Undervisningsministeriet kræver kun, at kommunerne indberetter, hvor mange elever der har et fravær, der er højere end 10 procent på et skoleår. Om de så er væk 40%, 60% eller 100% af tiden bliver ikke nødvendigvis opgjort, fordi kommunerne ikke har pligt til det.

Rikke Bondesens insisterende anmodninger om aktindsigt betød imidlertid, at politikerne i Næstved Kommunes Børne- og Uddannelsesudvalg fik øjnene op for problemet med de manglende tal. De bad forvaltningen om at skaffe tallene, fordi man politisk ønskede at fokusere på skolevægring og Rikke Bondesen fik herefter også indsigt i tallene. Det viste sig altså, at det kunne lade sig gøre, at få tal eller andre oplysninger, som kommuner siger ikke eksisterer, ved at få politikerne til at bede forvaltningen om at skaffe dem.

Data fra Danmarks Statistik

Når man ikke kan få præcis de data, man søger, er der måske andet data, der kan bruges til at understøtte historien. Rikke Bondesen ville gerne vide, om skolevægring er i stigning. Da Næstved Kommune sagde, de ikke havde informationen, gik hun derfor på jagt efter andre måder at finde data, der kunne dokumentere eller sandsynliggøre tesen.

Én indikator var, at se på kommunernes udgifter til udbetaling af tabt arbejdsfortjeneste. Denne ydelse udbetales blandt andet til forældre, som må blive hjemme fra arbejde, fordi de har børn med skolevægring. Tallene for tabt arbejdsfortjeneste ligger hos Danmarks Statistik og for at få de helt dugfriske tal fra 2023 søgte Sjællandske Nyheder også aktindsigt i de nyeste tal ved enkelte kommuner.

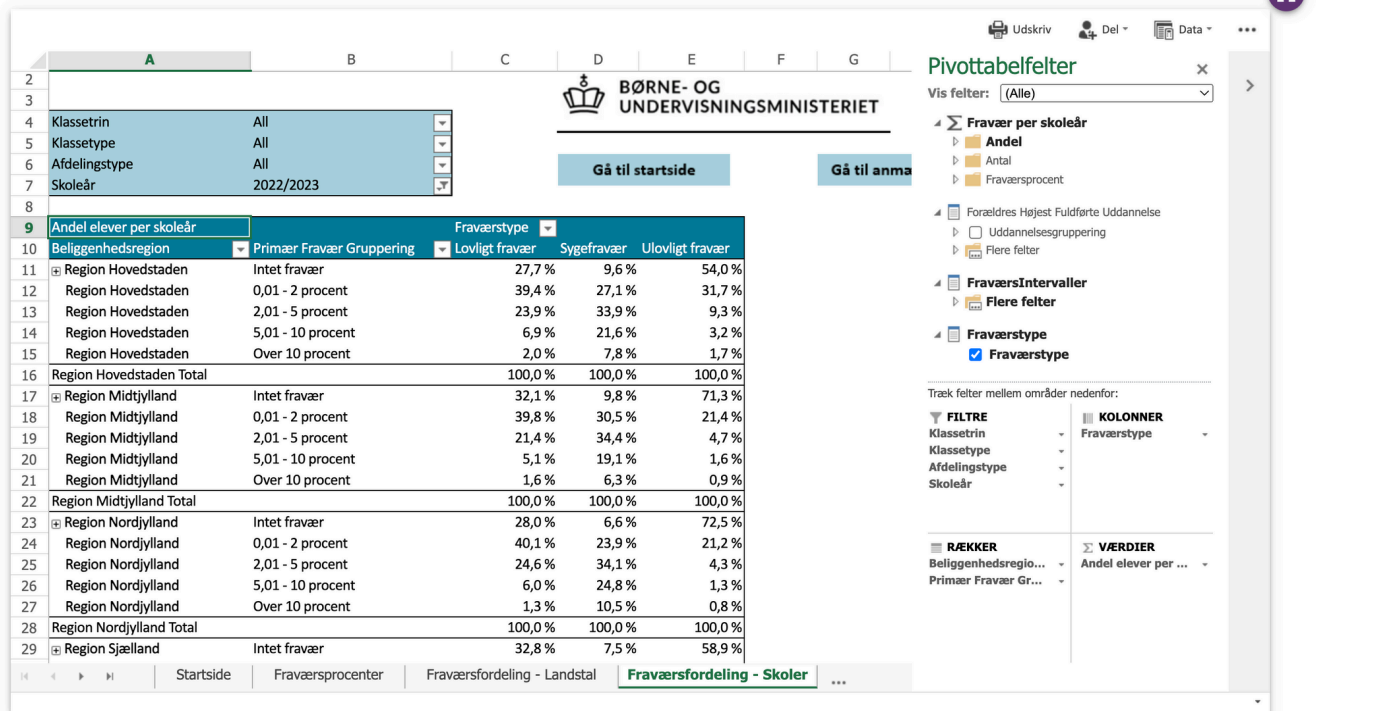
Data fra uddannelsesstatistik

Da tabt arbejdsfortjeneste ikke kun udbetales til forældre til børn med skolevægring, men eksempelvis også til forældre med alvorligt syge børn, var der behov for yderligere talmateriale, som kunne sandsynliggøre, at stigningen i udgifterne til tabt arbejdsfortjeneste i hvert fald delvist kunne kædes sammen med en stigning i antallet af børn med skolevægring. Derfor dykkede vi ned i Undervisningsministeriets fraværsstatistik, som findes på uddannelsesstatistik.dk

Her søgte vi på fravær over 10 procent fordelt ud på kommunerne år for år i perioden 2018 til 2023. De tal, vi fik, harmonerede imidlertid ikke med en pressemeddelelse udsendt af ministeriet tidligere og derfor kontaktede vi ministeriets kommunikationsafdeling. De hjalp os med kontakt til en medarbejder i ministeriets analyseafdeling, som hurtigt kunne guide til, hvordan tallene helt præcist skulle findes. Data talte sit tydelige sprog: Antallet af elever med fravær over 10 procent stiger støt og efter corona ligger det høje fravær på et nyt højere niveau.

uddannelsesstatistik.dk/Pages/Topics/15.aspx

ELEVFRAVÆR PER SKOLEÅR   ELEVFRAVÆR PER MÅNED

BØRNE- OG UNDERVISNINGSMINISTERIET

Gå til startside   Gå til anm...

Andel elever per skoleår		Fraværstype		
Beliggenhedsregion	Primær Fravær Gruppering	Lovligt fravær	Sygefravær	Ulovligt fravær
Region Hovedstaden				
	Intet fravær	27,7%	9,6%	54,0%
	0,01 - 2 procent	39,4%	27,1%	31,7%
	2,01 - 5 procent	23,9%	33,9%	9,3%
	5,01 - 10 procent	6,9%	21,6%	3,2%
	Over 10 procent	2,0%	7,8%	1,7%
Region Hovedstaden Total		100,0%	100,0%	100,0%
Region Midtjylland				
	Intet fravær	32,1%	9,8%	71,3%
	0,01 - 2 procent	39,8%	30,5%	21,4%
	2,01 - 5 procent	21,4%	34,4%	4,7%
	5,01 - 10 procent	5,1%	19,1%	1,6%
	Over 10 procent	1,6%	6,3%	0,9%
Region Midtjylland Total		100,0%	100,0%	100,0%
Region Nordjylland				
	Intet fravær	28,0%	6,6%	72,5%
	0,01 - 2 procent	40,1%	23,9%	21,2%
	2,01 - 5 procent	24,6%	34,1%	4,3%
	5,01 - 10 procent	6,0%	24,8%	1,3%
	Over 10 procent	1,3%	10,5%	0,8%
Region Nordjylland Total		100,0%	100,0%	100,0%
Region Sjælland				
	Intet fravær	32,8%	7,5%	58,9%

Filtre: Beliggenhedsregion, Primær Fravær Gruppering, Fraværstype

Rækker: Beliggenhedsregion, Primær Fravær Gr...

Kolonner: Andel elever per ...

Fra en fraværsstatistik på uddannelsesstatistik.dk UDDANNELSESSTATISTIK

11-årig bed i sig selv, fordi han ikke ville i skole

Næstved: Mange skiftende voksne skaber utryghed, og får nogle børn til at melde sig ud af skolens fællesskab.

Skolevægning

Der er et stort problem med skolevægning i Danmark. Mange børn og unge bliver udsat for skolevægning, og det kan have store konsekvenser for deres liv.

Andet grundskolelever med mere end 10 procent fravær

Forældrene har været glade, hvor sønnen ikke var kommet ud ad døren tidligere. Men nu er sønnen blevet mere og mere træt af skolen, og det er ikke et godt tegn, og det er ikke et godt tegn, og det er ikke et godt tegn.

Der er ikke nogen overlevering fra den ene skole til den anden. Det skal vi selv sørge for. Vores søn besøgte kun Sjælland én gang med sin lærer inden skiftet.

Niels Clausen

Hvad er skolevægning?

- Skolevægning kaldes også ufrivillig skoleforflytning da barnet faktisk gerne vil i skole, men af ender anden end sin egen skole.
- Skolevægning er ikke en diagnose, men en betegnelse for at et barn over længere tid har meldt fravær fra skolen.
- Planlægning af skolevægning er ikke det nemme. Ved gældende regler skal der være en god grund til at flytte barnet, og det er ikke nok at have en anden skole i nærheden.
- Skolevægning starter ofte med alvorlige sygdomme, sygdomme i familien, ændret bopæl. Effekten af skolevægning er ofte negativ, og barnet oplever det som en belastning. Det kan være svært for barnet at finde sig til rette i en ny skole, og det kan have store konsekvenser for barnets liv.
- Et barn med skolevægning kommer til at være på sig selv. En almindelig oplysning blandt forældre er, at de har svært ved at forstå, hvorfor deres barn ikke kommer i skole. Det er vigtigt at forstå, at barnet har svært ved at finde sig til rette i en ny skole, og det kan have store konsekvenser for barnets liv.
- Barn med skolevægning kan i sig selv have angst, ADHD, autisme, depression eller stress.
- Der er lige meget om barnet er på sig selv, og det er vigtigt at forstå, at barnet har svært ved at finde sig til rette i en ny skole, og det kan have store konsekvenser for barnets liv.

Hvis man spørger børnene, vil de sige, at det er fordi de ikke kommer i skole, og det er ikke et godt tegn, og det er ikke et godt tegn, og det er ikke et godt tegn.

Skolevægning flere gange Niels og Dorthe Clausen dreg, der ikke ønsker at forlære dem, har en ADHD-diagnose og har gået i specialskole lige siden børnene.

Niels Clausen

Næstved Kommunes udgifter til tabt arbejdsfortjeneste

Kilde: Sjællandske Medias afsløring af fire kommuner

Hjemme omme

Der er ikke et stort problem med skolevægning i Danmark. Mange børn og unge bliver udsat for skolevægning, og det kan have store konsekvenser for deres liv.

Dorthe og Niels Clausen som har ikke været i skole i et år. Foto: Anders Ole Christensen

På arbejdspladser kigger man på arbejdsfortjeneste. Hvis folk på arbejde går med med stress, vil skolekigger på børnenes arbejdsfortjeneste.

Niels Clausen

En lærer fra Næstved Kommune, der har været i skole i et år. Foto: Anders Ole Christensen

Hjemme omme

Der er ikke et stort problem med skolevægning i Danmark. Mange børn og unge bliver udsat for skolevægning, og det kan have store konsekvenser for deres liv.

Anden artikel i Sjællandske Nyheders serie om skolevægning. SJÆLLANDSKE

TIP 4: GIV DIG TID TIL DET SVÆRE ARBEJDE MED SÅRBARE CASES

Graverprojektet om skolevægning handler i bund og grund om børn, der drastisk får ændret og ødelagt deres tidligere liv, fordi de mistrives i skolen og ender med slet ikke at komme i skole.

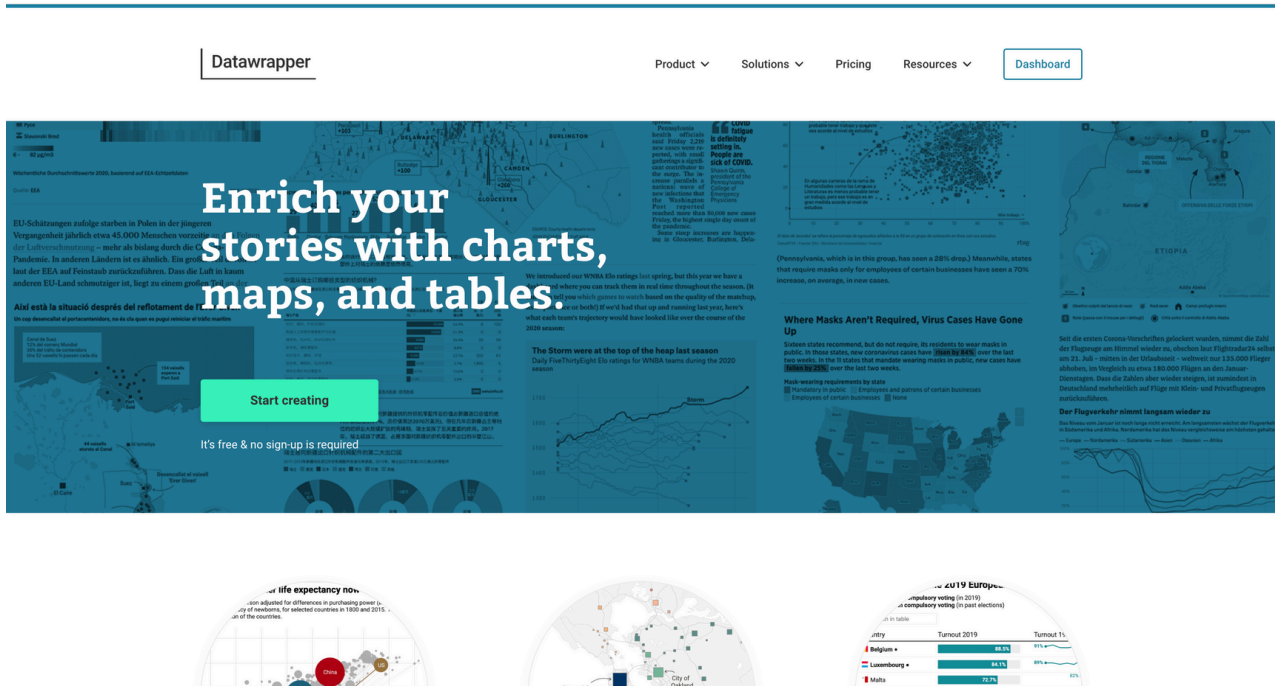
Børnenes skæbne har ikke kun konsekvenser for dem selv, men også for deres forældre og søskende.

Det er derfor nogle ofte sårbare familier, artikelserien handler om. Tilgangen til dem har skullet tilpasses deres situation.

Journalist Rikke Bondesen arbejder i det daglige normalt som nyhedsjournalist. Det har derfor været en ny øvelse for hende at give sig selv tiden til at finde og dyrke de helt rigtige cases, som både har en stærk historie og vil stille op til interview og fotografering. Samtidig har hun lagt et stort arbejde i at tale med familierne om, hvad det kan betyde at blive eksponeret i medierne.

Eftersom projektet har kørt over mange måneder, har Rikke Bondesen været i kontakt med familierne løbende – både for at få opdateringer fra dem og for at orientere dem om processen.

Screendump fra startsiden på Datawrapper. DATAWRAPPER

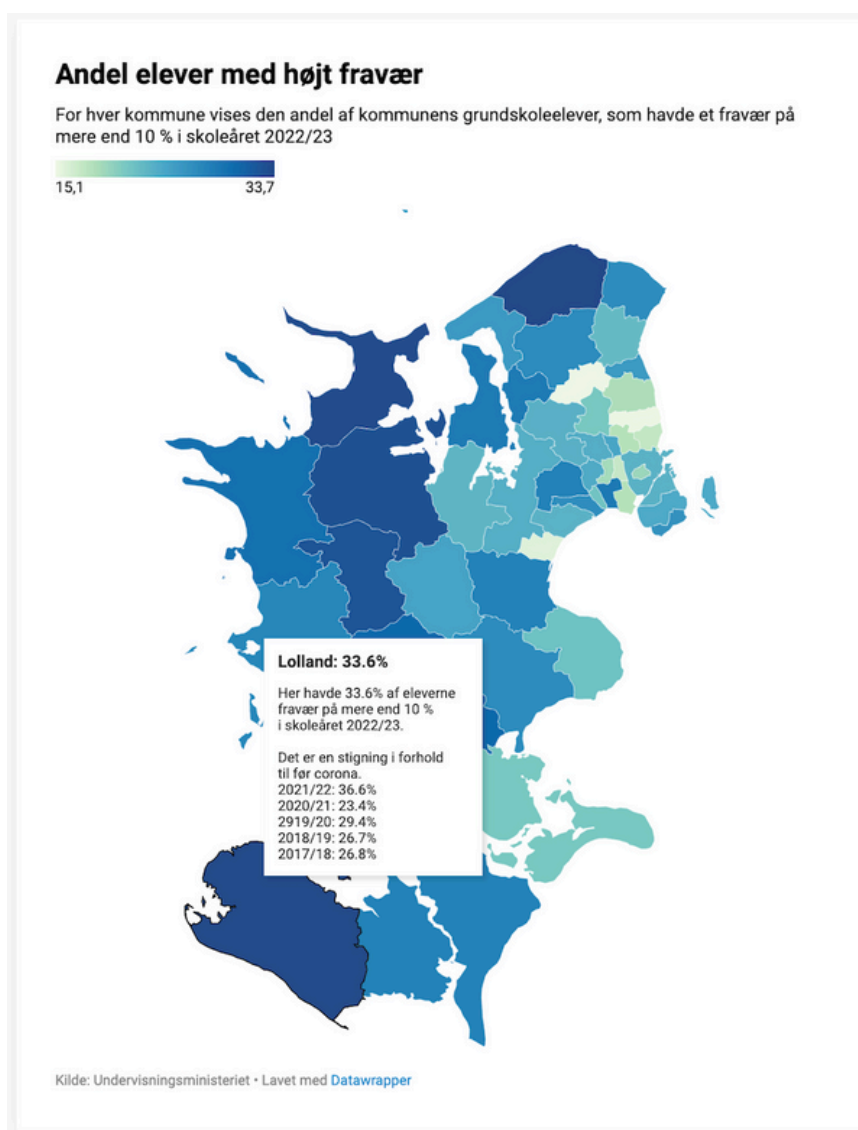
TIP 5: VISUALISÉR DATA MED DATAWRAPPER

Den data, der blev hentet fra Undervisningsministeriets webside, viste, hvor stor en andel af eleverne i de forskellige sjællandske kommuner, som havde såkaldt højt fravær svarende til mere end 20 dages fravær i løbet af et skoleår.

For at overskueliggøre data for læserne, blev der bygget et interaktivt kort over Sjælland i onlineværktøjet Datawrapper. Det er et gratis værktøj, som er nemt at bruge og giver flotte kort, som hurtigt kan embeddes på mediernes websites med en simpel embedkode.

Lynguide til at lave kort i Datawrapper:

1. Gå til datawrapper.de og scroll ned under den store knap, hvor der står "start creating". Her vælger du "maps" og herunder "choropleth map". Med et klik på "Create a choropleth map" er du i gang.
2. Nu skal du vælge, hvilket kort du skal bruge og hvordan det skal være inddelt. Du kan få Danmarkskort inddelt efter en lang række afgrænsninger: Blandt andet kommuner, regioner, politidistrikter, bispedømmer, sogne, valgkredse og postnumre. For eksemplets skyld vælger du et kommunalt inddelt kort (municipalities) og klikker "proceed".

Sjællandske Nyheder embeddede et kort lavet i Datawrapper i deres webartikler om skolevægning. Kortet viste fraværdata for hver kommune på hele Sjælland og detaljeret data fra den enkelte kommune poppede op, når brugeren holdt musen over kommunen. DATAWRAPPER

3) Nu skal du tilføje din data. Det nemmeste er, at du forbereder din data i et regneark, som du siden uploader til Datawrapper. Det er hurtigere og mere fejlsikret end at indtaste data manuelt i Datawrapper for hver enkelt kommune. Datawrapper skal have data opstillet i to kolonner med navnene "Names" og "values". I dit regneark laver du disse to kolonner.

Under "names" skriver du navnene på de kommuner, du har data for. Pas på at stave det rigtigt - ellers kan Datawrapper ikke genkende kommunenavnene. Under "values" skriver du data.

I skolevægringsprojektet betød det i praksis, at der i regnearket blev skrevet kommunenavne for alle kommuner på Sjælland og Lolland Falster samt for hver kommune et tal for, hvor stor en andel af grundskoleeleverne her, der havde haft højt skolefravær i perioden. Landets øvrige kommuner blev ikke skrevet på.

Når du har dit regneark klar, skal du gemme det som Excel eller csv-fil.

I Datawrapper finder du i venstre side af skærmen knappen "upload fil" og klikker på den for at uploade dit regneark. Når du har klikket "proceed" et par gange, får du et preview af dit kort. Her kan du se, at de kommuner, du har data for, har en farve, mens landets øvrige kommuner er grå.

	A	B	C	D	E	F
1	Names	values				
2	Faxe	27				
3	Greve	23,2				
4	Guldborgsund	28				
5	Holbæk	32,8				
6	Kalundborg	29,7				
7	Køge	27,9				
8	Lejre	22,8				
9	Lolland	33,6				
10	Næstved	30,5				
11	Odsherred	33,4				
12	Ringsted	24,7				
13	Roskilde	23,6				
14	Slagelse	27,5				
15	Solrød	15,9				
16	Sorø	32,6				
17	Stevns	21,7				
18	Vordingborg	21,1				
19	Albertslund	23,9				
20	Allerød	15,1				
21	Ballerup	23,7				
22	Bornholm					
23	Brøndby	28,8				
24						
25						
26						
27						
28						

Eksempel på opstilling af regneark for at lave kort over Sjælland i Datawrapper. EXCEL

4) Nu kan du style og skrive tekst til dit kort. Under fanebladet "refine" vælger du farver til dit kort og bestemmer hvilket udsnit brugeren skal se. Har du eksempelvis kun data for Sjælland kan du under "appearance" vinge af i "crop to data" for at få Datawrapper til at zoome ind på det område, du har data for. Du kan også vinge af i "hide regions without data" for at få de kommuner, som er grå og uden data til helt at forsvinde fra dit kort.

Under fanebladet "annotate" giver du dit kort en overskrift og definerer, hvad der skal stå, når brugeren holder sin mus over en kommune på kortet (Tooltip).

Under fanebladet "layout" kan du definere efter hvilket lands regler, tal på på kortet skal vises. For eksempel om tallet hundredtusind skal skrives 100.000 eller 100,000 (som i USA) og om tallet tre komma fem skrives 3.5 eller 3,5. I "output locale" kan du vælge dansk/Danmark for at få den danske korrekte brug af kommaer og punktummer i tal. Klik "proceed" når du er færdig med at redigere dit kort.

5) Nu kommer et preview af dit færdige kort frem og er klar til at blive publiceret. Når du har trykket "publish" kommer kortet ud at ligge offentligt tilgængeligt. Du får nu et link, du kan bruge, hvis du skal sende kortet til nogen, så de kan se, hvordan det ser ud. Derudover får du en embedkode, som skal kopieres i sin fulde længde og kan bruges til at embedde kortet på dit medies website.

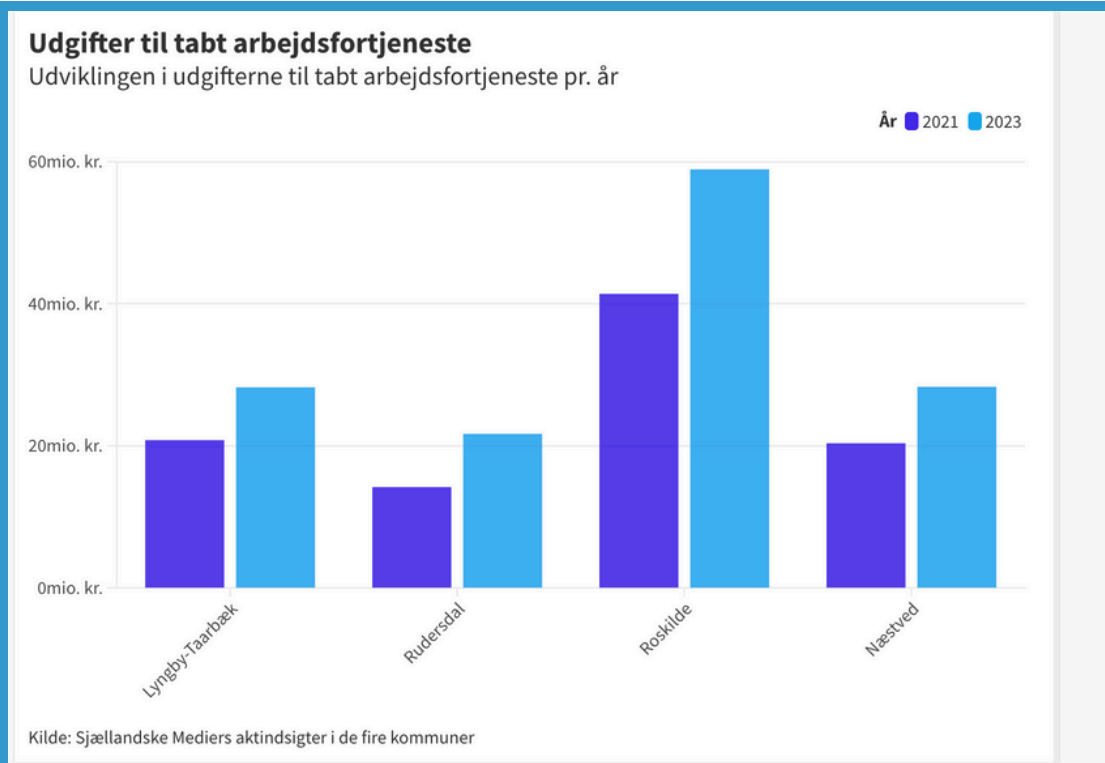

TIP 6: VISUALISER DATA MED FLOURISH

Gennem aktindsigter fik Sjællandske Nyheder tal for, hvor mange penge fire sjællandske kommuner havde udbetalt til borgere for tabt arbejdsfortjeneste i henholdsvis 2021 og 2023. Alle steder var udgiften steget markant i perioden.

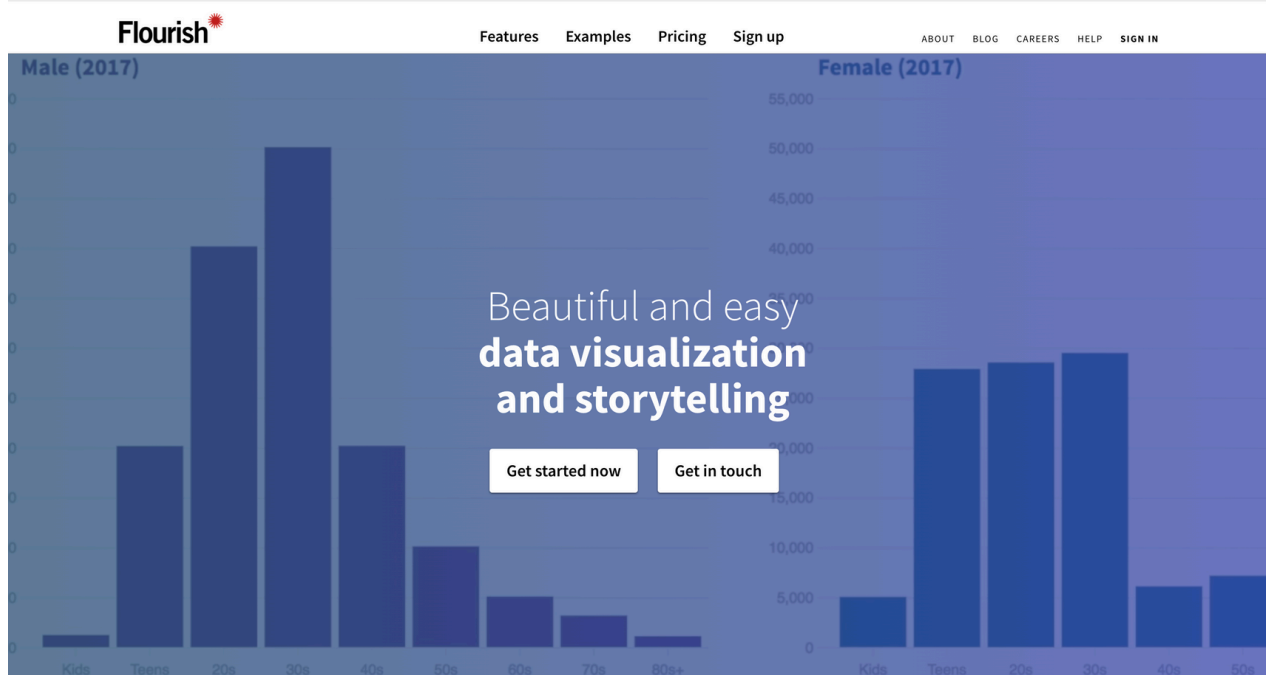
For at illustrere stigningen tydeligst muligt for læserne, blev tallene visualiseret i interaktive grafikker. Til formålet blev onlineværktøjet Flourish brugt.

Det er nemt og gratis at bygge grafiker i og de færdige grafikker kan uden problemer embeddes på de fleste mediers websider med en simpel embedkode.

Grafik, der illustrerer udviklingen af udgifterne til tabt arbejdsfortjeneste i fire sjællandske kommuner. Grafikken er lavet med værktøjet Flourish. FLOURISH

Screendump fra startside på Flourish. FLOURISH

Lynguide til at bygge grafikker i Flourish:

1. Gå til [Flourish's hjemmeside](#) og lav en profil. Her er det en fordel, hvis profilen er én med reference til en fælles mailadresse, som mange på redaktionen har adgang til. Så løber man ikke ind i, at grafikkerne i Flourish kun kan redigeres af én journalist og at rettelser kun kan foretages, når vedkommende er på arbejde.
2. Inde i Flourish kan du trykke "new visualization" for at starte på din grafik. Nu ser du en masse eksempler på, hvilke typer af grafikker Flourish kan lave. Vælg én, der minder om dén måde, du kunne tænke dig at præsentere din data. Hvis du eksempelvis har valgt et simpelt linjediagram (linechart), klikker du på den og åbner dermed et vindue, hvor du kan redigere grafikken.
3. Når du er inde i den valgte grafik, kan du se de to faneblade "Preview" og "Data" midtfor øverst i vinduet. "Preview" viser dig den grafik med de funktionaliteter og den tekst, brugerne vil komme til at se. "Data" er din adgang til de data, der ligger bag. Her kan du se, hvordan du skal bygge dit regneark op for, at Flourish kan læse det og omdanne det til den type grafik, du har valgt. Du kan redigere i "data" og indsætte dit eget. Når du er i fanebladet "preview" ser du i højre side af skærmen en lang række værktøjer, som kan hjælpe dig til at redigere grafikken. I "Header" kan du blandt andet give grafikken en overskrift.
4. Når du er færdig med at redigere din Flourish Grafik trykker du i øverste højre hjørne på knappen "Export & Publish" for at udgive din grafik og få embedkoden, du skal bruge til at embedde grafikken på dit medies website.

Samarbejdet med
Gravercentret har givet en
masse viden og metoder, som
gør det nemmere for en
nyhedsjournalist at holde styr
på større mængder data og
mange interviews over en
længere periode

Rikke Bondesen
journalist, Sjællandske Nyheder

SPØRGSMÅL? KONTAKT OS

Rikke Bondesen
Journalist, Sjællandske Nyheder
rikke.bondesen@sn.dk
31688654

Kirstin Egekvist
graverredaktør, Gravercentret
kirstin@gravercentret.dk
20328875

www.gravercentret.dk
gravercentret@gravercentret.dk